

11 Ιανουαρίου 2017

Η συμβολή των ΤΠΕ στην κατανόηση του μαθήματος των Θρησκευτικών (Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2isKGdH>]

Αξίζει να σημειωθεί ότι και οι διαθεματικές προσεγγίσεις διευκολύνονται τόσο από τη χρήση των ΤΠΕ, όσο φυσικά και από τη γνώση του αναλυτικού προγράμματος. Η ενημέρωση σχετικά με το περιεχόμενο του αναλυτικού προγράμματος επιτρέπει στο δάσκαλο να κάνει συσχετίσεις με αφορμή τα διδαχθέντα σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, να συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς που τα διδάσκουν και να ανατρέχει στα βιβλία του ημερήσιου προγράμματος. Κατά την αξιοποίηση της διαθεματικότητας στο μάθημα των θρησκευτικών, όπως και στα άλλα μαθήματα, απαιτείται προσοχή από το διδάσκοντα. Ο δάσκαλος θα πρέπει να κάνει προεκτάσεις στο μέτρο του δυνατού. Επομένως, όταν θίγει θέματα, που άπτονται άλλων γνωστικών αντικειμένων, καλό είναι να δηλώνει τα όριά του. Θα πρέπει επίσης να έχει κατά νου ότι οι διασυνδέσεις δεν γίνονται για να πλατειάσουμε, ούτε για να προσθέσουμε εργασίες στα παιδιά[170].

Με τη συνεισφορά των ΤΠΕ στην εκπόνηση ενός διδακτικού σεναρίου, που βασίζεται στο θρησκευτικό μάθημα και που έχει παράλληλα διαθεματικές προεκτάσεις, αναπροσαρμόζονται οι στόχοι και οι μέθοδοι διδασκαλίας, ενώ παράλληλα δομείται ανάλογα και το περιεχόμενο των μαθημάτων στη βάση μιας ισόρροπης κάθετης και οριζόντιας κατανομής της διδασκόμενης ύλης. Η διαθεματική προσέγγιση, δηλαδή, η ολιστική κατάκτηση της γνώσης δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να συγκροτήσει ένα ενιαίο σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που θα του επιτρέπει να αναπτύσσει προσωπική άποψη για θέματα που σχετίζονται με ζητήματα της καθημερινής του ζωής και να δομήσει τη γνώση

μέσω της ενεργητικής μάθησης, συνεργαζόμενος με τους συμμαθητές του και αξιοποιώντας τις δυνατότητες που του δίνουν τα νέα Α.Π.Σ. Δεν είναι τυχαίο π.χ. ότι στα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών των Θρησκευτικών σκιαγραφούνται και χαρακτηριστικά διαφορετικών θρησκευτικών ομάδων, πραγματικότητα που βιώνουν οι μαθητές στο σημερινό πολυπολιτισμικό σχολείο, ώστε να ευαισθητοποιηθούν ως προς τη διαφορετικότητα των πολιτισμών, την αποδοχή και το σεβασμό τους[171].

Γίνεται λοιπόν κατανοητό, σε δάσκαλο και μαθητές, ότι η συνδρομή των νέων τεχνολογιών και στην υλοποίηση διδακτικών σεναρίων προσδίδει στο θρησκευτικό μάθημα μια σύγχρονη ταυτότητα και προάγει τη μαθησιακή διαδικασία. Η κοινωνία της πληροφορίας απαιτεί την απαλλαγή από την παράδοση έτοιμης γνώσης και καθιστά αναγκαία την καλλιέργεια σύνθετων δεξιοτήτων σκέψης, όπως είναι η κριτική σκέψη και η κατάκτηση της γνώσης μέσα από τη διερεύνηση, τον πειραματισμό, την αναζήτηση, την ανακάλυψη και τη συνεργασία. Οι Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας χρησιμοποιούνται ως διδακτικό εργαλείο, στη διαδικασία υλοποίησης σχεδίων διδασκαλίας στα πλαίσια το μαθήματος των Θρησκευτικών, καθώς υποστηρίζουν αποτελεσματικά νέες μεθόδους διερευνητικής διδασκαλίας. Προωθούν επίσης τη διεπιστημονική προσέγγιση εννοιών και μεθόδων, γεγονός που είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση· ενώ ταυτόχρονα στηρίζουν την εμπέδωση της μάθησης μέσω της κοινωνικής εμπειρίας και της αλληλεπίδρασης.

Οι ΤΠΕ, ως μαθησιακό-γνωστικό εργαλείο, διατρέχουν οριζόντια όλα τα αντικείμενα του Προγράμματος Σπουδών του Δημοτικού και θεωρούνται μέσο υποστήριξης των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων, καθώς συμβάλλουν στην εξοικείωση των μαθητών με τη χρήση λογισμικών γενικής χρήσης, υπηρεσιών Διαδικτύου και Web 2.0, κ.λ.π.) ώστε να είναι ικανοί να συνεργαστούν μεταξύ τους και με το δάσκαλό τους, χειριζόμενοι με επάρκεια τα σύγχρονα περιβάλλοντα των ΤΠΕ[172].

Οι εφαρμογές των ΤΠΕ σε μία συγκεκριμένη διδακτική ενότητα των Θρησκευτικών ή στη διαδικασία εφαρμογής ενός διδακτικού σεναρίου, στο Δημοτικό σχολείο, αναδεικνύουν τρόπους που βοηθούν στην επικαιροποίηση ενός «παραδοσιακού» μαθήματος του ελληνικού Αναλυτικού Προγράμματος, όπως είναι τα Θρησκευτικά, του δίνουν έναν χαρακτήρα μαθητοκεντρικό και κάνουν την πρόσκτηση των διδακτικών αγαθών του μία ευχάριστη διαδικασία. Οι ΤΠΕ θέτουν στη διάθεση εκπαιδευτικών και μαθητών, εκτός από το διαδίκτυο και μια πληθώρα λογισμικών και προγραμμάτων (προγράμματα του office, λογισμικά όπως το Hot Potatoes ή το πρόγραμμα «κατεβάσματος - downloader» βίντεο από το διαδίκτυο, κ.ά), που

συμβάλλουν στην ανανέωση και στην ένταξη «παραδοσιακών» μαθημάτων του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως είναι τα Θρησκευτικά στο να γίνουν αποδεκτά από τους νέους ανθρώπους και να μην αμφισβητείται η επικαιρότητά τους και η θέση τους στο ωρολόγιο πρόγραμμα[173]. Αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στο λογισμικό της επεξεργασίας κειμένου που τα τελευταία χρόνια είναι αυτό με τη μεγαλύτερη χρήση, τουλάχιστον στο Δημοτικό σχολείο. Η επεξεργασία κειμένου συνιστά μία νέα μέθοδο γραφής που ευνοεί την πολυτροπικότητα, καθώς έχει τη δυνατότητα να ενσωματώνει διαφορετικές μορφές επικοινωνίας, π.χ. κείμενο, εικόνα, χρώμα κ.λπ. Από τη βιβλιογραφία προκύπτει ότι η επεξεργασία κειμένου έχει ευρέως καθιερωθεί στα πλαίσια της ένταξης των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ο επεξεργαστής κειμένου διευκολύνει την πρακτική πλευρά της γραφής καθώς απλουστεύει τις διορθώσεις, τις τροποποιήσεις, τη σελιδοποίηση, κ.λπ. Έτσι λοιπόν η χρήση της επεξεργασίας κειμένου για τη σχεδίαση, σύνθεση και δημιουργία πολυτροπικών εγγράφων (κείμενα, εικόνες, ήχοι, βίντεο) λειτουργεί ως ένα ανοιχτό και ευέλικτο εκπαιδευτικό εργαλείο, διευκολύνοντας τις ομάδες των μαθητών στην προσπάθειά τους να επεξεργαστούν δραστηριότητες που τους έχουν ανατεθεί[174].

Οι μαθητές του Δημοτικού σχολείου που είναι όχι απλά εξοικειωμένοι, αλλά και καλά εκπαιδευμένοι στις ΤΠΕ θα πρέπει να αναπτύξουν επίσης εκείνες τις κοινωνικές στάσεις και δεξιότητες που διαμορφώνουν τη σύγχρονη ψηφιακή κουλτούρα. Τελικός στόχος είναι όλα τα παιδιά να έχουν τις ευκαιρίες να καλλιεργήσουν δεξιότητες υψηλού επιπέδου (διερεύνηση, κριτική και αναλυτική σκέψη, συνθετική ικανότητα, ικανότητες επικοινωνίας και συνεργασίας) μέσα από την υλοποίηση δραστηριοτήτων με ποικίλα εργαλεία ΤΠΕ, προετοιμαζόμενα όχι μόνο για τις απαιτήσεις της σύγχρονης εκπαίδευσης αλλά και για τη συμμετοχή τους στη σύγχρονη κοινωνία της γνώσης[175].

Συμπερασματικά, θα λέγαμε ότι η χρήση των ΤΠΕ προσφέρει πολλά στη διαδικασία κατανόησης των διδακτικών ενοτήτων του θρησκευτικού μαθήματος, χωρίς όμως να αποτελεί αυτοσκοπό. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι εφαρμογές των νέων τεχνολογιών, ως μια κατεξοχήν μαθητοκεντρική πρόταση διδασκαλίας, αλλάζουν ριζικά τους εκπαιδευτικούς στόχους και προσανατολισμούς, καθώς απαιτούν από τους μαθητές ικανότητες να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν, ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στην πραγμάτωση ενός βασικού στόχου της εκπαίδευσης που είναι η γνώση -η οποία αποκτάται στο σχολείο- να έχει αξία και να μπορεί να εφαρμοστεί έξω από το σχολείο[176].

(συνεχίζεται)

***ΤΠΕ = Τεχνολογίες Πληροφορίας & Επικοινωνίας**

[170] Μ. Πεπονάκη, «Η διαθεματικότητα και η αξιοποίησή της στα θρησκευτικά του Γυμνασίου», στο διαδικτυακό τόπο www.theologoi-kritis.sch.gr/docs/diathematika/diathematik.doc (ημερομηνία ανάκτησης: 10/11/2012).

[171] Σ. Αλαχιώτη, « Για ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα. - Η Διαθεματικότητα και η Ευέλικτη Ζώνη αλλάζουν την παιδεία και αναβαθμίζουν την ποιότητα της Εκπαίδευσης», στο διαδικτυακό τόπο <http://www.fa3.gr/arthra/21-%20Diathmatiko-alaxiotis.htm> (ημερομηνία ανάκτησης: 14/11/2012).

[172] Πρόγραμμα Σπουδών για τον Πληροφορικό Γραμματισμό στο Δημοτικό - Οδηγός για τον εκπαιδευτικό, εκδ. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Αθήνα Σεπτέμβριος 2011, σσ. 7-8.

[173] Ν. Παύλου, «Οι εφαρμογές των ΤΠΕ στο Βιβλικό Θρησκευτικό μάθημα», στο διαδικτυακό τόπο www.ekped.gr/praktika10/philo/013.pdf (ημερομηνία ανάκτησης: 12/11/2012).

[174] Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες, εκδ. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας -

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ Θεσσαλονίκη 2011, σελ.48.

[175] Πρόγραμμα Σπουδών για τον Πληροφορικό Γραμματισμό στο Γυμνάσιο - Οδηγός για τον εκπαιδευτικό, εκδ. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Αθήνα Σεπτέμβριος 2011, σσ. 4-8.

[176] Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής - Δημιουργικής Σκέψης για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, εκδ. ΟΕΠΕΚ Αθήνα 2007, σσ.313-315.